

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

17 juin 2005

PROPOSITION DE LOI

**modifiant la loi du 8 juillet 1976 organique
des centres publics d'aide sociale en vue
de la récupération des frais en cas
de déclaration volontairement inexacte
ou incomplète**

(déposée par Hilde Dierickx)

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

17 juni 2005

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van de organieke wet
van 8 juli 1976 betreffende de openbare
centra voor maatschappelijk welzijn met het
oog op de terugvordering van kosten in geval
van vrijwillig onjuiste of onvolledige aangifte**

(ingediend door mevrouw Hilde Dierickx)

RÉSUMÉ

Lorsque des personnes disposent de revenus insuffisants pour pouvoir mener une vie conforme à la dignité humaine, les CPAS contribuent aux frais. Selon l'auteur, lorsque des personnes effectuent une déclaration volontairement inexacte ou incomplète de leurs revenus, le CPAS peut uniquement récupérer intégralement sa contribution ou renoncer totalement à cette récupération. Une solution intermédiaire n'est pas possible. C'est la raison pour laquelle l'auteur entend inscrire expressément dans la loi qu'il est possible de procéder à une récupération partielle. Ces personnes pourront dès lors continuer à mener une vie conforme à la dignité humaine et, par ailleurs, le législateur signifie clairement qu'il ne tolère pas la fraude.

SAMENVATTING

Wanneer mensen over onvoldoende inkomsten beschikken om een menswaardig leven te kunnen leiden, dragen OCMW's bij in de kosten. Wanneer mensen hun inkomsten vrijwillig onjuist of onvolledig aangeven, kan momenteel het OCMW volgens de indienster haar bijdrage enkel volledig terugvorderen of volledig afzien van deze terugvordering. Een tussenoplossing is niet mogelijk. Daarom wil de indienster uitdrukkelijk in de wet opnemen dat een gedeeltelijke terugvordering mogelijk is. Hierdoor kunnen deze mensen enerzijds toch nog een menswaardig leven leiden en anderzijds maakt de wetgever duidelijk dat hij geen bedrog aanvaardt.

<i>cdH</i>	: Centre démocrate Humaniste
<i>CD&V</i>	: Christen-Democratisch en Vlaams
<i>ECOLO</i>	: Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales
<i>FN</i>	: Front National
<i>MR</i>	: Mouvement Réformateur
<i>N-VA</i>	: Nieuw - Vlaamse Alliantie
<i>PS</i>	: Parti socialiste
<i>sp.a - spirit</i>	: Socialistische Partij Anders - Sociaal progressief internationaal, regionalistisch integraal democratisch toekomstgericht.
<i>Vlaams Belang</i>	: Vlaams Belang
<i>VLD</i>	: Vlaamse Liberalen en Democraten

Abréviations dans la numérotation des publications :

DOC 51 0000/000 : Document parlementaire de la 51e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif

QRVA : Questions et Réponses écrites

CRIV : Version Provisoire du Compte Rendu intégral (couverture verte)

CRABV : Compte Rendu Analytique (couverture bleue)

CRIV : Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes) (PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon)

PLEN : Séance plénière

COM : Réunion de commission

MOT : Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)

Afkortingen bij de nummering van de publicaties :

DOC 51 0000/000 : Parlementair document van de 51e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer

QRVA : Schriftelijke Vragen en Antwoorden

CRIV : Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)

CRABV : Beknopt Verslag (blauwe kaft)

CRIV : Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen) (PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)

PLEN : Plenum

COM : Commissievergadering

MOT : Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants

Commandes :
Place de la Nation 2
1008 Bruxelles
Tél. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.laChambre.be

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers

Bestellingen :
Natieplein 2
1008 Brussel
Tel. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.deKamer.be
e-mail : publicaties@deKamer.be

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

En vertu de l'article 1er de la loi organique, les CPAS accordent une aide à quiconque en a besoin pour pouvoir mener une vie conforme à la dignité humaine.

Si une très grande partie des dossiers ne posent pas de problèmes, une petite minorité de bénéficiaires de l'aide essaient néanmoins d'obtenir une aide supérieure à celle à laquelle ils ont droit, entre autres, en communiquant des données erronées ou en refusant de collaborer. Citons par exemple la non-déclaration de biens immeubles ou de revenus du travail.

Le grand problème des CPAS est que, en vertu de la loi organique, ils n'ont guère ou pas de possibilités de sanctions pour lutter contre ces «tricheurs»:

- l'article 98, § 1er, permet aux CPAS de récupérer la totalité des frais en cas de déclaration volontairement inexacte ou incomplète;

- l'article 100bis, § 2, permet aux CPAS de renoncer à la récupération des frais visée à l'article 98, § 1er, par une décision individuelle et pour des raisons d'équité qui sont mentionnées dans la décision.

Il ressort d'une lecture conjointe des deux articles (98, § 1er et 100bis, § 2) que les CPAS n'ont le choix qu'entre deux possibilités en cas de déclaration volontairement inexacte: d'une part, la récupération de la totalité des frais de l'aide sociale, et, d'autre part, la renonciation à cette récupération.

Comme la jurisprudence montre clairement que le respect de la dignité humaine doit absolument être garanti dans les décisions des CPAS, il n'est, en pratique, presque jamais possible de récupérer la totalité des frais auprès du client d'un CPAS. Généralement, la seule possibilité légale qui reste est donc que le CPAS décide de renoncer à la récupération des frais afin d'assurer le respect de la dignité humaine du client.

Pour le moment, l'article 98, § 1er prévoit que les CPAS doivent récupérer la totalité des frais, quelle que soit la situation financière de l'intéressé. En pratique, cet article ne peut toutefois être appliqué, car il va à l'encontre de l'article 1er de la même loi.

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Op basis van artikel 1 van de organieke wet verlenen de OCMW's steun aan iedereen die het nodig heeft om menswaardig te kunnen leven. Bij een zeer groot deel van de dossiers doen er zich geen problemen voor.

Een kleine minderheid van de steuntrekkenden probeert echter onder meer door het mededelen van valse gegevens en door het weigeren van medewerking meer steun te krijgen dan waarop men recht heeft. Bekende voorbeelden hiervan zijn het niet aangeven van onroerende goederen of van het feit dat men inkomsten haalt uit tewerkstelling.

Het grote probleem voor de OCMW's is dat ze op basis van de organieke wet weinig of geen sanctiemogelijkheden hebben om op te treden tegen deze «valsspelers»:

- artikel 98, § 1 geeft de OCMW's de mogelijkheid om het geheel van de kosten terug te vorderen in geval van vrijwillig onjuiste of onvolledige aangifte;

- artikel 100bis, § 2 geeft de mogelijkheid voor de OCMW's om bij een individuele beslissing en om redenen van billijkheid die in de beslissing worden vermeld af te zien van de terugvordering uit artikel 98, § 1.

Door een samenlezing van beide artikels (98, § 1 en 100bis, § 2) hebben de OCMW's enkel de keuze tussen twee mogelijkheden bij een vrijwillig onjuiste aangifte: Enerzijds de terugvordering van het geheel van de kosten van maatschappelijke dienstverlening en anderzijds de mogelijkheid om af te zien van deze terugvordering.

Aangezien rechtspraak duidelijk aantoonde dat de menselijke waardigheid absoluut gewaarborgd dient te worden in de beslissingen van de OCMW's kan men in de praktijk vrijwel nooit het geheel van de kosten bij de OCMW-client terugvorderen. De enige wettelijke mogelijkheid die veelal overblijft, is dus een beslissing waarbij het OCMW afziet van de terugvordering omwille van het waarborgen van de menselijke waardigheid.

Op dit ogenblik zegt artikel 98, § 1 dat de OCMW's het geheel van kosten moeten terugvorderen, ongeacht de financiële toestand van de betrokkene. In de praktijk kan het artikel evenwel niet toegepast worden omdat het ingaat tegen artikel 1 van dezelfde wet.

Nous souhaitons donner la possibilité effective aux CPAS, en cas de déclaration volontairement inexacte ou incomplète, de récupérer une partie (ou la totalité) des frais encourus d'une manière appropriée, donc en tenant compte de la dignité humaine. De cette manière, la société peut continuer à garantir le respect de la dignité humaine, tout en signifiant aux intéressés qu'une déclaration inexacte faite dans un but frauduleux ne peut être tolérée.

De indienster van dit wetsvoorstel wil de OCMW's nu effectief de mogelijkheid geven om in het geval van een vrijwillig onjuiste of onvolledige aangifte op een aangepaste wijze, dus rekening houdende met de menselijke waardigheid, een deel (of het geheel) van de gemaakte kosten terug te vorderen. Op deze manier kan de maatschappij de menselijke waardigheid blijven garanderen, maar kan ze ook een signaal geven aan de betrokkenen dat een onjuiste aangifte met bedrieglijk oogmerk niet kan worden getolereerd.

Hilde DIERICKX (VLD)

PROPOSITION DE LOI**Article 1er**

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

À l'article 98, § 1er, alinéa 5, de la loi du 8 juillet 1976 organique des centres publics d'action sociale, modifié par les lois du 5 août 1992 et du 3 mai 2003, sont apportées les modifications suivantes:

a) les mots «ou une partie» sont insérés entre les mots «la totalité» et les mots «de ces frais»;

b) les mots «quelle que soit la situation financière de l'intéressé» sont remplacés par les mots «compte tenu de la dignité humaine de l'intéressé».

26 mai 2005

WETSVOORSTEL**Artikel 1**

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

In artikel 98, § 1, vijfde lid, van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, gewijzigd bij de wetten van 5 augustus 1992 en 3 mei 2003, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

a) de woorden «of een deel» worden ingevoegd tussen de woorden «het geheel» en de woorden «van die kosten»;

b) de woorden «ongeacht de financiële toestand van de betrokkene» worden vervangen door de woorden «rekening houdend met de menselijke waardigheid van de betrokkene».

26 mei 2005

Hilde DIERICKX (VLD)

TEXTE DE BASE

8 juillet 1976

Loi organique des centres publics d'action sociale

Art. 98

§ 1er. Sans préjudice de l'application d'autres dispositions légales et réglementaires, le centre public d'action sociale fixe, en tenant compte des ressources de l'intéressé, la contribution du bénéficiaire dans les frais de l'aide sociale.

Ce dernier a en tout état de cause le droit de disposer d'un argent de poche, dont le montant est fixé par le centre.

Si l'aide sociale est octroyée sous la forme d'un paiement des frais de séjour dans une maison de repos et que le bénéficiaire contribue à ces frais conformément à l'alinéa 1er, l'argent de poche s'élève à au moins 900 EUR par an, payables en tranches mensuelles. Ce montant peut être majoré par voie d'arrêté royal et est indexé conformément à la loi du 1er mars 1997 organisant un régime de liaison à l'indice des prix à la consommation du Royaume de certaines dépenses dans le secteur public.

Le Roi détermine les frais qui ne peuvent en aucun cas être imputés sur cet argent de poche. Il détermine également le statut de l'argent de poche, en particulier lorsqu'il n'a pas été utilisé au moment du décès.

En cas de déclaration volontairement inexacte ou incomplète de la part du bénéficiaire, le centre récupère la totalité de ces frais, quelle que soit la situation financière de l'intéressé.

§ 2. Le centre public d'action sociale poursuit également, en vertu d'un droit propre, le remboursement des frais de l'aide sociale:

TEXTE DE BASE ADAPTÉ À LA PROPOSITION

8 juillet 1976

Loi organique des centres publics d'action sociale

Art. 98

§ 1er. Sans préjudice de l'application d'autres dispositions légales et réglementaires, le centre public d'action sociale fixe, en tenant compte des ressources de l'intéressé, la contribution du bénéficiaire dans les frais de l'aide sociale.

Ce dernier a en tout état de cause le droit de disposer d'un argent de poche, dont le montant est fixé par le centre.

Si l'aide sociale est octroyée sous la forme d'un paiement des frais de séjour dans une maison de repos et que le bénéficiaire contribue à ces frais conformément à l'alinéa 1er, l'argent de poche s'élève à au moins 900 EUR par an, payables en tranches mensuelles. Ce montant peut être majoré par voie d'arrêté royal et est indexé conformément à la loi du 1er mars 1997 organisant un régime de liaison à l'indice des prix à la consommation du Royaume de certaines dépenses dans le secteur public.

Le Roi détermine les frais qui ne peuvent en aucun cas être imputés sur cet argent de poche. Il détermine également le statut de l'argent de poche, en particulier lorsqu'il n'a pas été utilisé au moment du décès.

En cas de déclaration volontairement inexacte ou incomplète de la part du bénéficiaire, le centre récupère la totalité **ou une partie**¹ de ces frais, **compte tenu de la dignité humaine de l'intéressé**².

§ 2. Le centre public d'action sociale poursuit également, en vertu d'un droit propre, le remboursement des frais de l'aide sociale:

¹ Art. 2, a): insertion

² Art. 2, b): remplacement

BASISTEKST

8 juli 1976

Organieke wet betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn**Art. 98**

§ 1. Onverminderd de toepassing van andere wettelijke en reglementaire bepalingen, bepaalt het openbaar centrum voor maatschappelijke welzijn, rekening houdend met de inkomsten van de betrokkene, de bijdrage van de begunstigde in de kosten van de maatschappelijke dienstverlening.

Deze laatste heeft in ieder geval het recht op een zakgeld, waarvan het bedrag door het centrum wordt vastgesteld.

Wanneer de maatschappelijke dienstverlening wordt verstrekt in de vorm van betaling van de kosten van het verblijf in een rusthuis en de begunstigde bijdraagt in deze kosten overeenkomstig het eerste lid, bedraagt het zakgeld minstens 900 EUR per jaar, uitbetaald in maandelijkse schijven. Dit bedrag kan bij koninklijk besluit opgetrokken worden en wordt geïndexeerd overeenkomstig de wet van 1 maart 1977 houdende inrichting van een stelsel waarbij sommige uitgaven in de overheidssector aan het indexcijfer van de consumptieprijzen worden gekoppeld.

De Koning bepaalt welke kosten in geen geval op dit zakgeld mogen worden aangerekend. Hij bepaalt eveneens het statuut van het zakgeld, in het bijzonder bij niet aanwending in geval van overlijden.

In geval van vrijwillig onjuiste of onvolledige aangifte vanwege de begunstigde, vordert het centrum het geheel van die kosten terug, ongeacht de financiële toestand van de betrokkene.

§ 2. De kosten van de maatschappelijke dienstverlening worden eveneens krachtens een eigen recht door het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn verhaald:

BASISTEKST AANGEPAST AAN HET VOORSTEL

8 juli 1976

Organieke wet betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn**Art. 98**

§ 1. Onverminderd de toepassing van andere wettelijke en reglementaire bepalingen, bepaalt het openbaar centrum voor maatschappelijke welzijn, rekening houdend met de inkomsten van de betrokkene, de bijdrage van de begunstigde in de kosten van de maatschappelijke dienstverlening.

Deze laatste heeft in ieder geval het recht op een zakgeld, waarvan het bedrag door het centrum wordt vastgesteld.

Wanneer de maatschappelijke dienstverlening wordt verstrekt in de vorm van betaling van de kosten van het verblijf in een rusthuis en de begunstigde bijdraagt in deze kosten overeenkomstig het eerste lid, bedraagt het zakgeld minstens 900 EUR per jaar, uitbetaald in maandelijkse schijven. Dit bedrag kan bij koninklijk besluit opgetrokken worden en wordt geïndexeerd overeenkomstig de wet van 1 maart 1977 houdende inrichting van een stelsel waarbij sommige uitgaven in de overheidssector aan het indexcijfer van de consumptieprijzen worden gekoppeld.

De Koning bepaalt welke kosten in geen geval op dit zakgeld mogen worden aangerekend. Hij bepaalt eveneens het statuut van het zakgeld, in het bijzonder bij niet aanwending in geval van overlijden.

In geval van vrijwillig onjuiste of onvolledige aangifte vanwege de begunstigde, vordert het centrum het geheel **of een deel¹** van die kosten terug, **rekening houdend met de menselijke waardigheid van de betrokkene²**.

§ 2. De kosten van de maatschappelijke dienstverlening worden eveneens krachtens een eigen recht door het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn verhaald:

¹ Art. 2, a): invoeging

² Art. 2, b): vervanging

– à charge de ceux qui sont responsables de la blessure ou de la maladie qui a rendu nécessaire l'octroi de l'aide; lorsque la blessure ou la maladie sont la suite d'une infraction, l'action peut être exercée en même temps et devant les mêmes juges que l'action publique;

– à charge de ceux qui doivent des aliments au bénéficiaire et ce, à concurrence du montant auquel ils sont tenus pour l'aide octroyée.

Lorsque la blessure ou la maladie sont la suite d'une infraction, l'action peut être exercée en même temps et devant les mêmes juges que l'action publique.

§ 3. Par dérogation au § 2, le centre public d'action sociale peut renoncer de manière générale au recouvrement de l'aide sociale octroyée aux personnes prises en charge dans des établissements d'hébergement pour personnes âgées, à charge de ceux qui doivent des aliments, avec l'accord de l'autorité communale.

– à charge de ceux qui sont responsables de la blessure ou de la maladie qui a rendu nécessaire l'octroi de l'aide; lorsque la blessure ou la maladie sont la suite d'une infraction, l'action peut être exercée en même temps et devant les mêmes juges que l'action publique;

– à charge de ceux qui doivent des aliments au bénéficiaire et ce, à concurrence du montant auquel ils sont tenus pour l'aide octroyée.

Lorsque la blessure ou la maladie sont la suite d'une infraction, l'action peut être exercée en même temps et devant les mêmes juges que l'action publique.

§ 3. Par dérogation au § 2, le centre public d'action sociale peut renoncer de manière générale au recouvrement de l'aide sociale octroyée aux personnes prises en charge dans des établissements d'hébergement pour personnes âgées, à charge de ceux qui doivent des aliments, avec l'accord de l'autorité communale.

– op de onderhoudsplichtigen van de begunstigde tot beloop van het bedrag waartoe zij gehouden zijn voor de verstrekte hulp;

– op degenen die aansprakelijk zijn voor de verwonding of ziekte die het verstrekken van de hulpverlening noodzakelijk heeft gemaakt.

Wanneer de verwonding of ziekte het gevolg is van een misdrijf, kan de vordering terzelfdertijd en voor dezelfde rechters als de publieke vordering worden ingesteld.

§ 3. In afwijking van § 2 kan het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn algemeen afzien van het verhalen van de maatschappelijke dienstverlening verleend aan personen die ten laste zijn genomen in instellingen, waar bejaarden worden gehuisvest, op de onderhoudsplichtigen, met de goedkeuring van de gemeentelijke overheid.

– op de onderhoudsplichtigen van de begunstigde tot beloop van het bedrag waartoe zij gehouden zijn voor de verstrekte hulp;

– op degenen die aansprakelijk zijn voor de verwonding of ziekte die het verstrekken van de hulpverlening noodzakelijk heeft gemaakt.

Wanneer de verwonding of ziekte het gevolg is van een misdrijf, kan de vordering terzelfdertijd en voor dezelfde rechters als de publieke vordering worden ingesteld.

§ 3. In afwijking van § 2 kan het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn algemeen afzien van het verhalen van de maatschappelijke dienstverlening verleend aan personen die ten laste zijn genomen in instellingen, waar bejaarden worden gehuisvest, op de onderhoudsplichtigen, met de goedkeuring van de gemeentelijke overheid.